

MAHARASHTRA STATE BOARD OF VOCATIONAL EDUCATION EXAMINATION, MUMBAI

EXAMINATION – JULY 2017

CERTIFICATE COURSE IN ACUPRESSURE AND MASSAGE (TRIGENDER/GENERAL) (201135)

TIME ALLOWED – 3 Hrs.

MARKS – 100

SUBJECT – ANATOMY AND PHYSIOLOGY (**THEORY-I**)

- Instructions-** i) All questions are compulsory.
ii) Figures to the right indicate full marks.

Q.1)A] Fill in the blanks. (Any Ten) 10

- i)lung has cardiac notch on its medial border.
- ii) Pancreas secreteshormone.
- iii)of the nervous system controls the balance of the body.
- iv) Blood istype of tissue.
- v)is the fundamental structural and functional unit of the body.
- vi) Number of ovaries in female is.....
- vii)is the longest system in the body.
- viii) Heart haschambers.
- ix) is the longest and strongest bone in the body.
- x) Number of deciduous teeth is.....
- xi) End product of carbohydrate digestion is
- xii)is the bone of arm.

B] Match the correct pairs. 05

Group 'A'

- i) Spinal cord
- ii) Brain
- iii) Lungs
- iv) Peritoneum
- v) Pericardium

Group 'B'

- a) Thoracic cage
- b) Heart
- c) Abdominal organs
- d) Vertebral column
- e) Skull

C] State 'true' or 'False'. (Any five) 05

- i) Trachea is an organ of digestive system.
- ii) Adrenaline is secreted by thyroid gland.
- iii) Right lung has three fissures on its surface.
- iv) Right atrium contains oxygenated blood.
- v) S.A. node is called as pacemaker.
- vi) Proteins provide the energy for body activities.

- Q.2) Answer any two questions of the following. 16**
- i) What are the differences between arteries and veins?
 - ii) What are the parts of nervous system? Write their functions.
 - iii) What are the functions of skin?
 - iv) Describe male reproductive system with a diagram.
- Q.3) Answer any two of the following. 16**
- i) What is tissue? What are its types?
 - ii) Enlist the hormones of pituitary gland.
 - iii) Draw and label the cell. Write the functions of each part of cell.
 - iv) What are the differences between Right lung and left lung?
- Q.4) Give the answers in brief of any two of the following. 16**
- i) What are the functions of digestive system?
 - ii) What are the functions of bones?
 - iii) Define joint. What are its types?
 - iv) Write the mechanism of blood circulation.
- Q.5) Write short notes on any four of the following. 16**
- i) Functions of kidney
 - ii) Types of bones
 - iii) Functions of female reproductive system
 - iv) Hormones of thyroid gland
 - v) Small intestine
- Q.6) Attempt any two questions of the following. 16**
- i) Write the internal structure of heart.
 - ii) Write about the metabolism of proteins.
 - iii) What are the types of muscles?
 - iv) How urine is formed? What are its contents?

प्र.१ ला. अ] रिकाम्या जागी योग्य शब्द भरा. (कोणतेही दहा)

१०

- १) ----- फुफ्फुसाच्या मध्ये कडेला हार्दिकी खाच असते.
- २) स्वादुपिंडाकडून ----- हा अंतःस्त्राव स्त्रवला जातो.
- ३) मज्जासंस्थेच्या ----- हया भागाकडून शरीराचा तोल सांभाळला जातो.
- ४) रक्त ही ----- प्रकारची ऊती आहे.
- ५) ----- हा शरीराचा रचनात्मक व कार्यात्मक मूलभूत घटक आहे.
- ६) स्त्रियांमध्ये स्त्रीबीजग्रंथीची संख्या ----- आहे.
- ७) ----- ही शरीरातील सर्वात लांब संस्था आहे.
- ८) हृदयाला ----- कप्पे असतात.
- ९) ----- हे शरीरातील सर्वात लांब व मजबूत हाड आहे.
- १०) दूधाच्या दातांची संख्या ----- इतकी असते.
- ११) कर्बोदकांच्या पचनापासून ----- हा अंतिम घटक तयार होतो.
- १२) ----- हे बाह्यमधील हाड आहे.

ब] योग्य जोड्या जुळवा.

०५

गट 'अ'	गट 'ब'
१) मज्जारज्जू	अ) छातीचा पिंजरा
२) मेंदू	ब) हृदय
३) फुफ्फुसे	क) उदरातील अवयव
४) पेरिटोनियम	ड) पाठीचा कणा
५) पेरिकार्डिअम	इ) कवटी

क] खालील विधाने चुक की बरोबर ते लिहा. (कोणतेही पाच)

०५

- १) ट्रॅकिया (trachea) हा पचनसंस्थेचा अवयव आहे.
- २) थायरॉईड ग्रंथीकडून अँड्रीनॅलीन स्त्रवले जाते.
- ३) उजव्या फुफ्फुसाच्या पृष्ठभागावर तीन खाचा असतात.
- ४) उजव्या कर्णिकेत शुद्ध रक्त असते.
- ५) एस.ए.नोडला पेसमेकर म्हटले जाते.
- ६) शरीराच्या विविध कार्यासाठी प्रथिनांकडून ऊर्जा पुरवली जाते.

प्र. २ रा.

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१६

- १) धमनी व सिरांमधील फरक कोणते?
- २) मज्जासंस्थेचे निरनिराळे भाग सांगून त्यांची कार्ये लिहा.
- ३) त्वचेची कार्ये कोणती?
- ४) पुरुष प्रजनन संस्थेचे आकृतीसहीत वर्णन करा.

प्र. ३ रा.	<p>खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.</p> <ol style="list-style-type: none"> १) ऊती म्हणजे काय ते सांगून त्याचे प्रकार लिहा. २) पियुष ग्रंथीच्या (pituitary gland) अंतःस्रावांची यादी करा. ३) पेशीची आकृती काढून भागांना नावे द्या. त्याच्या प्रत्येक भागाचे कार्य लिहा. ४) उजवे फुफ्फुस व डावे फुफ्फुस यांमधील फरक लिहा. 	१६
प्र. ४ था.	<p>खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.</p> <ol style="list-style-type: none"> १) पचनसंस्थेची कार्ये लिहा. २) हाडांची कार्ये लिहा. ३) सांधा म्हणजे काय? त्याचे प्रकार कोणते? ४) रक्ताभिसरणाची प्रक्रिया (mecharism) लिहा. 	१६
प्र. ५ वा.	<p>खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर टीपा लिहा.</p> <ol style="list-style-type: none"> १) मूत्रपिंडाची कार्ये. २) अस्थींचे प्रकार. ३) स्त्री प्रजनन संस्थेची कार्ये. ४) थायरॉईड ग्रंथीचे अंतःस्राव. ५) लहान आतडे. 	१६
प्र. ६ वा.	<p>खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.</p> <ol style="list-style-type: none"> १) हृदयाची अंतर्गत रचना लिहा. २) प्रथिनांच्या चयापचय क्रियेविषयी लिहा. ३) स्नायूंचे प्रकार कोणते? ४) मूत्रनिर्मिती कशी होते? मूत्रातील घटक लिहा. 	१६

MAHARASHTRA STATE BOARD OF VOCATIONAL EDUCATION EXAMINATION, MUMBAI

EXAMINATION – JULY 2017

CERTIFICATE COURSE IN ACUPRESSURE AND MASSAGE (TRIGENDER/GENERAL) (201135)

TIME ALLOWED – 3 Hrs.

MARKS – 100

SUBJECT – THEORIES AND TECHNIQUES OF ACUPRESSURE (**THEORY-II**)

- Instructions-** i) All questions are compulsory.
ii) Figures to the right indicate full marks.

Q.1) A] Fill in the blanks. (Any Ten)

10

- i) Su jok acupressure was evolved by.....
- ii)is the most astonishing aspect of Sujok acupressure .
- iii) In Sujok ‘Su’ in Korean means.....
- iv) In Sujok ‘jok’ in Korean means..... .
- v).....is the therapy in which acupuncture points are gently pressed with fingers.
- vi) There aremeridians in traditional acupressure.
- vii).....is a heat therapy.
- viii) Sujok therapy is similar to.....in concept.
- ix) Ceragem therapy is came from
- x) The first dimension in Sujok ishealing system.
- xi) Treatment by colour has a good effect to heal.....diseases.
- xii) Moxibustion is a traditionalmedicine therapy.

B] State ‘true’ or ‘False’. (Any ten)

10

- i) Sujok acupressure is not useful for everybody.
- ii) Acupressure is used to release the block for the flow of energy.
- iii) In Sujok the meridians are represented in the fingers and toes.
- iv) Sujok acupuncture is a natural therapy of healing without drugs.
- v) Seed therapy is not included in Sujok acupressure.
- vi) Moxa is a metal.
- vii) Magnets are used for point healing therapy.
- viii) Each organ has only one point to be energized.
- ix) Sujok acupressure works in five dimensions.
- x) In colour therapy it is necessary to paint points of conformity.
- xi) Seeds have no energy to give life to plants.
- xii) Sujok therapy is not an instant and effective healing therapy.

- Q.2) Answer any two questions of the following. 16**
- i) Write the technique of Sujok acupressure.
 - ii) What is magnet therapy? How it is beneficial for health?
 - iii) Write about the meridians used in Sujok acupressure.
 - iv) what is acupuncture? Write its technique.
- Q.3) Attempt any two questions of the following. 16**
- i) What are the limitations of acupressure?
 - ii) Write the history of Sujok acupressure.
 - iii) What is acupressure? Write its health benefits.
 - iv) What are the side effects of Ceragem therapy?
- Q.4) Give the answers in brief of any two of the following. 16**
- i) What are the health benefits of seed therapy? How it is done?
 - ii) Write about the nail therapy.
 - iii) Write about the theories of Sujok acupressure.
 - iv) Write about the commonly used acupressure points in Sujok acupressure.
- Q.5) Write short notes on any four of the following. 16**
- i) Use of plastic massage balls
 - ii) Star magnets
 - iii) Hand massager
 - iv) Needling technique in acupuncture
 - v) Metal stars
- Q.6) Attempt any two questions of the following. 16**
- i) What is reflexology? What are its health benefits?
 - ii) Write in detail about the colour therapy.
 - iii) Write about the Moxibustion technique.
 - iv) Explain- 'Acupressure is art and science of self healing'.

प्र.१ ला. अ] रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा. (कोणतेही दहा)

१०

- १) सुजोक ॲक्युप्रेसर उपचार पद्धती ----- यांनी विकसीत केली.
- २) ----- ही सुजोक ॲक्युप्रेसर पद्धतीची विशेष / आश्चर्यकारक बाजू आहे.
- ३) सुजोक मध्ये 'सु' या शब्दाचा अर्थ कोरियन मध्ये ----- असा आहे.
- ४) सुजोक मध्ये 'जोक' या शब्दाचा अर्थ कोरियन मध्ये ----- असा आहे.
- ५) ----- ही अशी उपचार पद्धती आहे ज्यामध्ये ॲक्युपंकचर बिंदूवर बोटांनी हळूवार दाब दिला जातो.
- ६) पारंपारिक ॲक्युप्रेसर मध्ये ----- इतके मेरिडियन्स आहेत.
- ७) ----- ही उष्ण उपचार पद्धती आहे.
- ८) सुजोक उपचार पद्धतीची संकल्पना ----- शी साधर्म्य आहे.
- ९) सिरॅजेम उपचारपद्धती ----- कडून आली.
- १०) सुजोक उपचारपद्धतीचे प्रथम मोजमाप ----- संस्था बरी करणे/ भरून काढणे मध्ये केले जाते.
- ११) रंगोपचार पद्धतीचा चांगला परिणाम ----- चे रोग बरे करण्यामध्ये दिसतो.
- १२) मॉक्सीबरचन ही पारंपारिक ----- औषधोपचार पद्धती आहे.

ब] खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा. (कोणतेही दहा)

१०

- १) सुजोक उपचारपद्धती प्रत्येकाला उपयोगी नाही.
- २) ऊर्जावहनातील अडथळे मोकळे करण्यासाठी ॲक्युप्रेसर चा उपयोग केला जातो.
- ३) सुजोक मध्ये मेरिडियन्स हाताच्या व पायाच्या बोटांमध्ये दर्शवले जातात.
- ४) सुजोक ॲक्युप्रेसर ही औषधविरहित नैसर्गिक उपचार पद्धती आहे.
- ५) सुजोक ॲक्युप्रेसर पद्धतीत बीजोपचाराचा समावेश होत नाही.
- ६) मोक्सा हा धातू आहे.
- ७) बिंदूवर उपचार करण्यासाठी चुंबकांचा वापर केला जातो.
- ८) प्रत्येक अवयवावर ऊर्जा देण्यासाठी फक्त एकच बिंदू असतो.
- ९) सुजोक ॲक्युप्रेसर पाच बाजूंनी काम करते.
- १०) निदान केल्या गेलेल्या बिंदूंना रंगवणे हे रंगोपचार पद्धतीत आवश्यक असते.
- ११) बीजांमध्ये रोपांना आयुष्य देण्यासाठी ऊर्जा नसते.
- १२) सुजोक उपचार पद्धती ही ताबडतोब परिणाम देणारी उपचार पद्धती नाही.

प्र. २ रा. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१६

- १) सुजोक ॲक्युप्रेसरचे तंत्र लिहा.
- २) चुंबकोपचार म्हणजे काय? त्याचे आरोग्यावर होणारे फायदे लिहा.
- ३) सुजोक ॲक्युप्रेसर पद्धतीत वापरल्या जाणा-या मेरिडियन्स विषयी लिहा.
- ४) ॲक्युपंकचर म्हणजे काय? त्याचे तंत्र लिहा.

- प्र. ३ रा. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. १६
- १) ॲक्युप्रेसर उपचार पद्धतीच्या मर्यादा स्पष्ट करा.
 - २) सुजोक ॲक्युप्रेसरचा इतिहास वर्णन करा.
 - ३) ॲक्युप्रेसर म्हणजे काय? त्याचे आरोग्यविषयक फायदे लिहा.
 - ४) सिरॅजेम उपचारपद्धतीच्या दुष्परिणामांविषयी लिहा.
- प्र. ४ था. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. १६
- १) बीजोपचार पद्धतीचे आरोग्यविषयक फायदे कोणते? ती कशी केली जाते?
 - २) नेल थेरपी विषयी लिहा.
 - ३) सुजोक ॲक्युप्रेसरचे सिध्दांत / तत्वे लिहा.
 - ४) सुजोक ॲक्युप्रेसर पद्धतीत सामान्यपणे / साधारणपणे वापरल्या जाणा-या ॲक्युप्रेसर बिंदूविषयी लिहा.
- प्र. ५ वा. खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर टिपा लिहा. १६
- १) प्लास्टीक मसाज बॉल्स / चेंडूचा वापर.
 - २) ताराचुंबक (star magnets)
 - ३) हँड मसाजर (hand massager)
 - ४) ॲक्युपंक्चरमधील सुया वापरण्याचे तंत्र.
 - ५) धातूच्या चांदण्या / तारे (metal stars)
- प्र. ६ वा. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. १६
- १) रिफ्लेक्सॉलॉजी म्हणजे काय? त्याचे आरोग्यविषयक फायदे लिहा.
 - २) रंगोपचार पद्धतीविषयी सविस्तर लिहा.
 - ३) मॉक्सीबश्चन तंत्राविषयी (technique) लिहा.
 - ४) स्पष्ट करा- ॲक्युप्रेसर ही स्वतःच्या आरोग्यासाठीची कला व विज्ञान आहे.

MAHARASHTRA STATE BOARD OF VOCATIONAL EDUCATION EXAMINATION, MUMBAI

EXAMINATION – JULY 2017

CERTIFICATE COURSE IN ACUPRESSURE AND MASSAGE (TRIGENDER/GENERAL) (201135)

TIME ALLOWED – 3 Hrs.

MARKS – 100

SUBJECT – TECHNIQUES OF ACUPRESSURE THERAPIES (PRACTICAL-I)

Q.1)	A) To demonstrate the procedure of using Ceragem heating pads and Roller bed. State the benefits of them.	30
	B) To demonstrate the acupressure points and how to apply the pressure on them for the treatment of high blood pressure, obesity and backache.	30
Q.2)	Write the answers in detail of any two of the following. i) Colour therapy ii) Treatment by Moxa iii) Sujok technique iv) Preparation and fixing of seed plaster	20
Q.3)	Oral.	10
Q.4)	Term work	10

मराठी भाषांतर

क्र. २०११३५२१

प्र.१ ला.	अ) सिरॅजेम हिटिंग पॅडस् व रोलर बेड च्या वापराविषयीची कृती करुन दाखवा व त्याचे फायदे सांगा.	३०
	ब) उच्च रक्तदाब, स्थूलता व पाठदुखी हयांवर उपचार केले जात असतांना कोणते अॅक्युप्रेसर बिंदू वापरले जातात ते दाखवा व त्यांवर कसा दाब दिला जातो याचे प्रात्यक्षिक करुन दाखवा.	३०
प्र. २ रा.	खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर सविस्तर लिहा. १) कलर थेरपी २) मोक्सा वापरुन केलेले उपचार. ३) सुजोक तंत्र ४) बियांचा वापर करुन केल्या जाणा-या उपचार पध्दतीत प्लास्टर तयार करुन ते शरीरावर पक्के करणे.	२०
प्र.३ रा.	ओरल.	१०
प्र.४ था.	टर्म वर्क	१०

MAHARASHTRA STATE BOARD OF VOCATIONAL EDUCATION EXAMINATION, MUMBAI

EXAMINATION – JULY 2017

CERTIFICATE COURSE IN ACUPRESSURE AND MASSAGE (TRIGENDER/GENERAL) (201135)

TIME ALLOWED – 3 Hrs.

MARKS – 100

SUBJECT – MASSAGE THERAPY (PRACTICAL-II)

- Q.1)** **A)** To demonstrate the procedure of foot and palm massage. Tell the health benefits of it. **30**
- B)** To demonstrate the procedure of Thai massage. Ask him/her about the difference between Thai massage and Sweedish massage. **30**
- Q.2)** **Explain in detail of any two of the following.** **20**
- i) Sports massage
- ii) Vibro
- iii) Infant massage
- iv) Reflexology
- Q.3)** Oral. **10**
- Q.4)** Term work **10**

मराठी भाषांतर

क्र. २०११३५२२

- प्र. १ ला.** अ) तळपाय व तळहातावर केल्या जाणा-या मसाजची कृती करुन दाखवा. **३०**
- त्याचे आरोग्यावर होणारे फायदे स्पष्ट करा.
- ब) थाई मसाज ची कृती करुन दाखवण्यास विद्यार्थ्यास सांगा. त्याला / तिला थाई मसाज व **३०**
- स्विडीश मसाजमधील फरक विचारा.
- प्र. २ रा.** खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर सविस्तर लिहा. **२०**
- १) स्पोर्ट्स मसाज
- २) व्हिब्रो
- ३) बाळाला केला जाणारा मसाज
- ४) रिफ्लेक्सॉलॉजी
- प्र. ३ रा.** ओरल. **१०**
- प्र. ४ था.** टर्म वर्क **१०**